INTRODUCCIÓ

Joaquim Espinós
Universitat d'Alacant

LES RELACIONS ENTRE EL CINEMA I LA LITERATURA són tan antigues com fecundes. De fet, naixen amb el seté art, que des dels seus inicis buscà encomanar-se del prestigi i la qualitat que aleshores eren privilegi de les bones lletres. Des d'aleshores han passat moltes coses, i el cinema, amb l'ajut de la seua mutació televisiva, ha acabat per desplaçar la literatura com a opció preferent d'oci del gran públic. Pel camí ha quedat una intensa història d'influències mútues, en que tots dos mitjans han restat enriquits, de manera que no s'entén l'evolució d'un sense l'altre.

El cinema i la literatura catalana han participat, naturalment, d'aquesta apassionant història. Malgrat les limitacions de la seua problemàtica conjuntura nacional, la cultura catalana ha anat bastint una cinematografia pròpia, en la qual les adaptacions literàries ocupen un espai rellevant. Des de les primeres adaptacions, a principis del segle XX, d'obres d'Àngel Guimerà, fins la que ara mateix s'està rodant sobre *Victus*, d'Albert Sánchez Piñol, són molts els títols que, amb major o menor fortuna estètica, han acabat per configurar un imaginari compartit per la comunitat catalanoparlant, indispensable en el temps mediàtics que vivim per a la seua mateixa existència.

El dossier que presentem pretén estudiar algunes de les adaptacions cinematogràfiques més recents i significatives de la literatura catalana. L'article inicial d'Enric Castelló esbossa una panoràmica de la situació general de les adaptacions actuals, amb especial incidència en el mitjà televisiu, afavorit per la reeixida política de producció de TV3. Ben diferent és la situació valenciana, on a la històrica manca d'interés s'ha

unit ara la fallida econòmica. La resta d'articles analitzen algun cas concret d'adaptacions, tot recorrent diferents gèneres, autors i obres. Així, Jaume Silvestre ressegueix les principals característiques de l'adaptació que Ventura Pons féu el 2011 dels contes de Quim Monzó arreplegats a *Mil cretins*, amb interessants remissions a l'anterior incursió del mateix director en *El perquè de tot plegat* (1995). Joaquim Espinós estudia les adaptacions literàries dutes a terme per Agustí Villaronga, centrant-se en les més personals: *El mar* (2000) i *Pa negre* (2010). Aquesta darrera, com és ben sabut, ha suposat un salt qualitatiu en la projecció del cinema en català, en ser la primera en guanyar el Goya a la millor pel·lícula i resultar seleccionada per representar al cinema espanyol en els Oscar. Les adaptacions de Ventura Pons de les obres teatrals de Sergi Belbel és el tema triat per Isabel Marcillas, que focalitza la seua atenció en *Forasters* (2008). Resultava difícil no reincidir en la tasca de Ventura Pons, el més prolífic dels directors catalans en el transvasament d'obres literàries al cinema. El darrer dels articles aborda la versió televisiva de *Mirall trencat* de Mercè Rodoreda (2002). La ficció televisiva ha assolit darrerament una enorme importància, tant arreu del món com a l'àmbit català, i havia d'estar present per força en aquest dossier.

Esperem que totes aquestes noves mirades sobre el cinema català desperten l'interés dels estudiosos per un camp, el de les relacions entre la literatura i el cinema, que ha estat una mica desatés a casa nostra. Amb això ens donaríem per satisfets.